

V steni - na življenje in smrt

Težek je delež reševalcev pri nesrečah, ki jih terjajo gore

Težko si plezalec utira v steni pot navzgor

Otetih ponesrečenca raz steno, pomenja najtežavnejšo in najnevarnejšo nalogo v vsej planinski reševalni službi. Reševanje ni v teh primerih le vprašanje plezalne tehnike reševalcev ter njihovega obvladovanja prve pomoči, marveč je uspeh v veliki meri odvisen od duševnih kvalitativ moštva, ki mu je reševanje poverjeno, predvsem od njihove požrtvovalnosti, prežetosti tovariškega duha, vztrajnosti in duhaprisotnosti.

Prvi signal

Način obveščanja o nastali nesreči je trojen: Klic na pomoč od ponesrečenca samih, obvestilo po tovarišu ali drugih, ki so bile priče nezgod ali končno obvestilo po svojih ali znanih ponesrečenca. Klic na pomoč mora poznati vsak planinec. Na predlog angleškega alpinista Denta so bili za primer nesreč v gorah sprejeti mednarodni znaki. Klic na pomoč obstaja v tem, da oddamo šestkrat na minuto v enakih presledkih katerikoli vidni ali slični znak, nakar sledi minuta odmora; nato spet ponovimo isti znak šestkrat na minuto toliko časa, da dobimo odziv. Odziv obstaja v tem, da oddamo trikrat v minutu enakih presledkih vidni ali sličen znak, nakar sledi ena minuta odmora — in to ponavljamo toliko časa, da ponesrečenec preneha oddajati znake. Vidni znaki so: mahanje s kakim predmetom, robcem, kosom obleke, klobukom, pri čemer moramo paziti na to, da je barva predmeta različna od našega ozadja, ali pa reflektiranje z zrcalom. Ponoči oddajamo znake z lučjo, bodisi z vihtenjem, prižiganjem in ugašenjem, prikrivanjem in razkrivanjem in podobno. Slišni znaki so: glasno vpitje, žvižgi, udarci na kak kovinski predmet in slično. Priporočljivo je, oddajati obojne: zaradi lažje orientacije naj ponesrečenec, tudi ko je že dobil odgovor, od časa do časa oddaja znake in tako skrajša zamudno iskanje v nepreglednem terenu. Pomniti moramo, da je od časa točnega, hitrega in izčrpnega prvega obvestila v veliki meri odvisen uspeh vse reševalne akcije.

Reševalci gredo na pot

Cim prispe obvestilo o nastali nesreči, sestavi vodja postaje nemudoma reševalno odpravo; v ta namen odbere zadostno število reševalcev, pripravi vso potrebno opremo za reševanje in prvo pomoč ter vsakemu določi nalogo, ki ji ima brezpogojno in hitro izvršiti. Načrt za vsako reševalno akcijo v steni mora biti dobro premišljen in odbrani morajo biti le zanesljivi in izkušeni reševalci. Če je mesto, kjer leži ponesrečenec, neznano, razdeli vodja moštvo v posamezne skupine ter jim določi okoliš, ki ga imajo preiskati. Skrbeti pa mora zato, da posamezne skupine ohranijo medsebojni stik (signalizacija s piščalkami) ter določiti kraj in čas snidenja. Preden pride moštvo do kraja nesreče, je potreben odid in okrepilo. Pri pogledu na težko poškodovanega ali mrtvega ponesrečenca mine marsikomu tek do jedi in tako obnemore sredi na-

pornega reševalnega dela morebiti ravno v trenutku, ko bi bila njegova pomoč najpotrebnejša.

Na mestu!

Ko je prispela reševalna odprava do kraja nesreče, je njena prva dolžnost, da nudi ponesrečencu prvo pomoč, mu da primernih okrepil ter ga nato opremi za sestop. Ponesrečenca moramo seveda najprej spraviti na kolikor mogoče varno in pred padajočim kamenjem zaščiteno mesto, najbolje na kako bližnjo polico pod previsno steno. Poleg njega naj bo prostora vsaj za enega reševalca, ki ga mora temeljito preiskati ter ugotoviti vse poškodbe. Izmed poškodb oskrbimo najprej one, ki so neposredno življenjsko nevarne, to so krvaveče rane. Krvavitve ustavimo s pravilno podvezo, pri čemer pa moramo pomniti, da sme od ostalih podvezan le dve in pol, kvečjemu tri ure. Če pa traja tako reševanje iz stene navadno mnogo delj, moramo po preteku treh ur podvezo zrahljati, krvavečo odvodnico pa pretisniti z roko toliko časa, da spet oživi, nakar ga smemo ponovno podvezati. Sele ko smo odstranili neposredno življenjsko nevarnost, se lotimo ostalih poškodb, v prvi vrsti kostolomov. Zlomljene ude pričvrstimo na dobro podložene žične opornice, katere nosimo na reševalnih odpravah vedno s seboj in katere imajo to dobro lastnost, da jih lahko poljubno upogonimo ter tako prilagodimo vsakokratnim potrebam. Ko je tako ponesrečenec pravilno oskrbljen, ne smemo pozabiti na to, da mu damo, preden se lotimo težavnega spuščanja po steni navzdol, primerno sredstvo zoper bolečine. Paziti pa moramo tudi na to, da ne pričnemo s prenosom, dokler se ponesrečenec še nahaja v stanju šoka. Šok ali živčni prehod spremlja vsako težjo telesno poškodbo in to stanje samo po sebi utegne čisto postati življenjsko nevarno. Z umetnim dihanjem, masažo poškodovanih delov telesa in drgnjenjem udov skušamo v teh primerih poživiti krvni obtok in dihanje, s toplimi piščalkami in sladkorjem pa dovajamo ponesrečencu potrebnih hranil in poživil ter mu tako spet zbijamo pojemajoče življenjske sile.

Tvegana je pot navzdol

Pri reševanju se moramo vselej odločiti za nevarnejšo pot, to je po steni navzdol, tudi v primerih, ko leži ponesrečenec v zgornji polovici stene in bi bila torej pot navzdol do izstopa stene krajša ko pot navzdol do vstopa. Skušnja je namreč pokazala, da je prenos ponesrečenca po steni navzdol izredno težaven in pri omenjenem številu reševalcev skorajda nemogoče. Spuščanje po steni navzdol zahteva sicer mnogo večje previdnosti ter ogromno reševalnega materiala (vrvi, klinov, karabinerjev itd.) je pa nedvomno za ponesrečenca ugodnejše in zvezano z manjšimi nevarnostmi. Ker je uporaba karabinerjev nosil v steni popolnoma izključena, ker so se izkazali različni reševalni pasovi in reševalne hlače kot praktično neuporabljivi, je prišel v veljavno način reševanja s pomočjo reševalne vrve in droga, katerega tudi mi s pridom uporabljamo v naši planinski reševalni organizaciji.

Iz filma »Triglavske strmine«

ji. Ponesrečenec leži popolnoma iztegnjen vodoravno v reševalni vrvi, ki je s številnimi pasovi čvrsto pripeta na 2 in pol metra dolg reševalni drog. Drug sam je dvojno zavarovan, spremljata ga dva reševalca, ki sta spet zavarovana vsak na lastni vrvi. Njih naloga je, da drog s ponesrečenecem odmikata od stene ter ga dvigata preko štrlečih ska ltako, da ponesrečenca ne zadene nikak sunek. Ponesrečenec visi tako rekoč prosto v zraku dobro zavarovan, posebno pred padajočim kamenjem. Dva druga reševalca opravljata obe vrvi, na katerih je pripet drog, in ga polagoma in enakomerno spuščata navzdol. Naslednja dva reševalca varujeta svoja dva tovariša, ki spremljata ponesrečenca. Samo ob sebi umemo je, da so vse 4 vrvi še posebej zavarovane na klinih ter tečejo skozi karabinerje. Poleg že omenjenih šestih sta potrebna še najmanj dva reševalca, izmed katerih eden izbira najugodnejšo smer po steni navzdol, drugi pa pazi na ponesrečenca, na njegovo splošno stanje in na podvezo oziroma obveze.

Po izstopu iz sten

Če pomislimo, da uporabljamo pri reševanju 40 največ 50 metrske vrvi in moramo torej na enkrat ponesrečenca spustiti le za to dolžino navzdol, nakar je potrebno za nadaljnjo 50-metrsko stopnjo zopet na novo zabijati klinke in dobiti primerna mesta za varovanje — bomo z lahkoto uvideli, da se pomika taka odprava silno počasi navzdol in da je čisto potreba 12 in večurnega napornega in neprestanega trdega dela, preden je ponesrečenec na varnem. Tem zgolj tehničnim težavam pa se čisto pridružijo še nenadni vremenski preobrati, neurja, padajoče kamenje, noč itd., pri čemer je treba ne glede na lastno varnost predvsem zaščititi ponesrečenega tovariša, ga skušati obvarovati ponovnih poškodb. Takoj po izstopu iz stene moramo ponesrečencu kontrolirati vse obveze ter vse zrahljane popraviti, zasilna obvezila zamenjati s pravimi, katere nam je medtem preostalo moštvo reševalne postaje z nosili vred prineslo pod steno. Ponesrečenca predenemo na nosila ter ga nemudoma odpravimo v zdravniško oskrbo. Pri tem ne smemo pozabiti na to — posebno, ko se reševalno moštvo zmenja — da mu damo s seboj na listku pisano sporočilo, koliko časa ima že ude povezane, katera zdravila in kolikšno količino je doslej zaužil.

Ponesrečenca spravi reševalna odprava v dolino do kraja, kjer more dobiti prvo

zdravniško pomoč, in s tem je njena naloga izvršena.

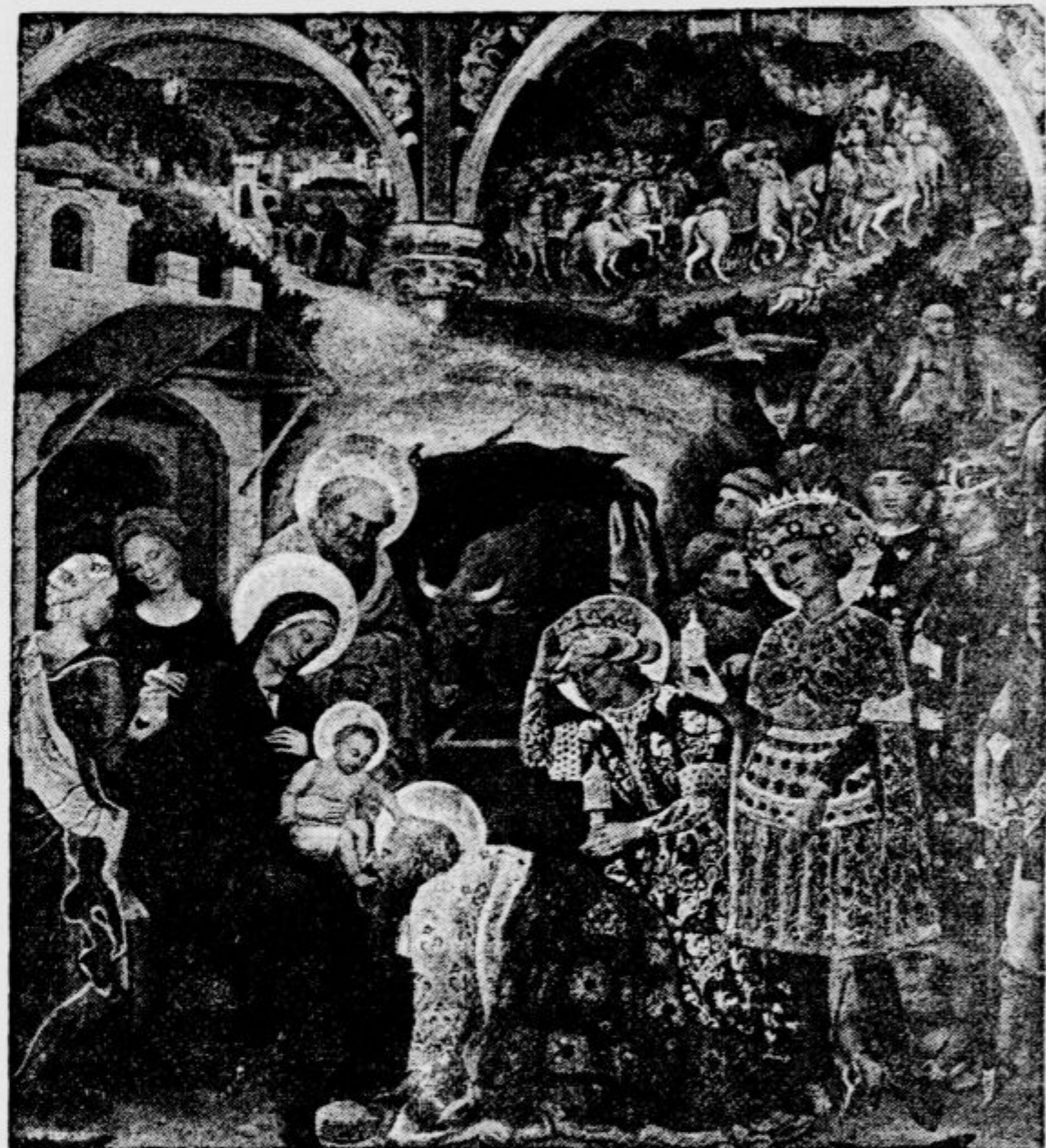

Trije kralji - tretji sveti božič

Kratek sprehod po starodavnih običajih, ki žive med našim narodom za god sv. treh kraljev

Povsod tam, kjer so kadili in škropili na prvi in drugi božič, naredo isto tudi pred tretjim, to je na predvečer Treh kraljev. Ob tej priliki napiše gospodar na vsa vrata letnico in začetne črke treh kraljev n. pr. 19 G+M+B 41. Le v Rožu je vrstni red napis drugačen, tam napišejo na vrata +M+B+G 1941. Tam dodajo kadilu cvet iz butare, drugod in tudi v Zilji pokadijo z brinjem. Napis na vratih ostane skoraj povsod do prihodnjega božiča, le v enem okolišu pravijo, da je treba ta napis zbrisati že drugega dne, da kokoši bolje neso.

Miza je na ta praznik pripravljena, kakor je bila na božič, in predmete, ki so jih položili na božično »biljo« (predvečer) pod mizo, odnese šele po Treh kraljih na namenjena jim mesta. Tako odnesejo tega dne izpod mize žito, buče, železo od pluga, »leke« za živino, le v Zilji odvzamejo že na predvečer izpod mize kравje zvonce, s katerimi »rumpljajo« (ropotajo, zvonijo) otroci okrog hiše, da preganjajo pjerhto. Povsod je že na predvečer praznika na mizi kruh; na Trebiži so na mizi trije s prtom pokriti hlebi, ki jim pravijo »poprtnjake«, »poprtnike«, »mižnjake«, »stovjenke«, in »stalnike« (v Tepanjskem vrhu pri Konjicah). V Mislinjski dolini položijo gospodar na predvečer praznika k trem »stovjenkom«, ki so iz črne moke, leskovo šibo. S to šibo udari gospodar vsako živinčico, nakar je vse leto zdrava. V Zilji in Rožu so glede razdelitve »mižnjaka« natančnejši; gospodar razreže le enega, ga pokropi, razreže na kose, kose posoli, nato šele jih razdeli. Ta kruh naredi vsakogar, ki ga pojé, močnega in zdravega, da ga niti

Sveti trije kralji se klanjajo Jezusu (po sliki Gentila da Fabriana v muzeju v Firenci)

medved v planini ne premore. V Zilji pa dobi živina tudi »lek«, to je razrezano, posoljeno in z otrobi potreseno repo, ki je bila skozi vse tri božiče shranjena pod mizo. V Beli krajini dobi na Tri kralje živina del nakita od božičnika, prejkone se je svoj čas zgodilo isto tudi s »ticami« ali »civkami« v Suhi krajini. V Rožu in v Zilji ima tak hleb, ki je položen za ta praznik na mizo, na vrhu križ, v okolici Laškega pa odrežejo ta križ in ga dajo v žito.

Splošno velja pravilo, da mora vsakdo pojesti nekaj »poprtnika«, ker je trikrat blagoslovljen in pokajen. V minulih časih so prihajali duhovniki v hiše in ga blagoslovljali, kakor še sedaj o veliki noči. Kakor v Zilji je tudi še na Kozjaku in v Mozirju poleg »namiznika« še razpelo, pi-

nja in nekaj drugih reči, z razliko, da je v teh krajih kruh iz bele moke.

Ta kruh je tako »visoko žegnan«, da kdor pojé devet koščkov »poprtnika« v raznih hišah, postane silno močan. Zaradi tega hodijo fantje na Tri kralje po hišah nabirat »poprtnjake«, vendar pa jih je treba zavžiti na Tri kralje pred rož, da kaj izdajo. Od tega kruha mora dobiti vsa živina in tudi svinje, posebno pa še kokoši. Če dobe kokoši na Tri kralje »poprtnike«, jih ne bo mogla v letu odnesti lisica, če ga dajo vrh tega še v obroč, pa bodo kokoši nesle tudi v skupnem gnezdu. V Beli krajini denejo iz istega namena nekaj nakita od božičnika na kokošjo nesišča. Ko odreže gospodar, ponekod tudi gospodinja, »poprtnike« otrokom, jim ga drži visoko nad glavo, da ga dosežejo le v skoku: otroci

France Lobodika:

Vrh Deli Senica

Zategli krik divjih gosi je preletel kotlino. Ko da bi mi bil kdo nož zabodel v srce, mi je bilo, ko mi je udaril na ušesa. Poiskal sem s pogledom rahlo višje od klin, v katerega obkili so letele sivkaste ptice proti jugu. Zavidal sem jim. Nagon jih vleče na pot in nihče jih ne sili, da bi se mu uprle. Nihče jih ne zaustavlja, razen vremena. Jaz pa sem vezan s tisočermi vezmi. Žival ima nagon in nagon je njeno vse. Temu naj zadosti, ne več ne manj. Preko tega ne občuti želje. Jaz pa imam tisočero želja, v meni je brezmejno morje hrepenenja. Bo li kdaj le kaplja tega utišena, bo morda vsaj najmanjša teh tisočih želja izpolnjena?

Gosi so izginile v smeri proti Ohridskemu jezeru. Polotila se me je silina želja, da se še jaz odtrgam in poletim nekam daleč, daleč. Gore, ki se je mednje spuščala kotlina, so žarele v popoldanskem soncu. Vrhovi so bili že pokriti s snegom. Pogledal sem na uro. Dve je bila. Dovolj je bilo še časa, da pridem na vrh Pašinskih livad. V trenutku sem se odločil. Dovoljenje poveljnika čete za izhod iz vojašnice sem že imel. Vzel sem plašč in nož, ker sem moral biti oblečen po predpisu, in se javil službojujočemu častniku, da je vpisal moj odhod. V dvajsetih minutah sem bil nad mestom, ki so se iz njega slišali klci otrok, igrajočih se po ulicah. Nekje je zatalila avtomobilska hupa. Minareti so kazali proti nebu. Črnkasto rdeče strehe so žarele v soncu. Umazanje napol razpadlega mesta nisem več opazil, ostal je samo čar, ki se z njim ponašajo oddaleč vsa

vzhodnjaška mesta. Na zahodnem robu kotline se je pod Dvema bratoma svetil Črni Drim, a na jugu reka Radika. Vroče je bilo. Nikogar ni bilo več, da bi me spominjal predpisov. Odpadal sem se in slekel plašč, potem bluzo in čez nekaj časa še srajco ter se hitro pogajal po strmini. Kmalu sem bil na grebenu. Obzorje se je raztegnilo. Bistra planina, Stogovi in Jablanica, planinski masivi so bili tako blizu, da bi mogel skoraj kamne vrči nanje. Na jugu se je zasedlo Ohridsko jezero. Planinsko mesto Galenik je čepelo na skalah kakor sokolje gnezdo. Tu pa tam je pod mano bila stisnjena med skale vasica — nizke zidane hiše, s strehami iz težkih kamenitih plošč so se čudno zlagale s tem divjim svetom. Ob drugi priliki bi užival krasni razgled, ki se je prožil daleč po Makedoniji. Tedaj pa nisem niti obstal. Nekaj je bilo v meni, kar me je gnalo dalje. Pred mano je zablestel že s snegom pokrit, skalnat brezmen vrh. Levo od njega pa se je vzpejal pod nebo ostri, zobcu iz arabskih stavbnih okrasov podobni vrh Deli Senica. Pašine livade so bile že pod mano. Namero, da se povzpem na brezimen vrh, sem opustil. Naprej, na Deli Senico!

Postajalo je hladneje. Postopoma sem se oblekel. Noge so se mi vdirale globoko v sneg. Z naporom sem šel dalje. Strme skale brezimenega vrha so se vzpenjale nad mano, pod mano pa je bil prepad. Šel sem po ozki stezi, po kateri poleti Arnavti na oslih tvorijo kamenite plošče. Sonce je baš zašlo, ko sem se začel vzpenjati na

Deli Senico, ki ima z jugozahodne strani, odkoder sem jo naskočil, kakih 70 do 80 stopinj nagiba. Sneg je bil do dva metra visok. Na površju je že zmrazil. Začelo me je zebsti v roke. Rokavice nisem imel s sabo. K sreči so kakor vojaških plaščev za ped daljši kakor roka, zavrhinjani nazaj ter na kraju prišli. Odtiral sem prišle konce, rokave odvihnil ter konce stisnil v pesti. Ledena skorja je bila še toliko slaba, da sem mogel z rokami delati skoznjo luknjo v sneg. V te luknje sem potem vtikal noge in se vzpenjal kakor po stopnicah. Imel sem v tistem času le še eno samo željo: da zmagam ta vrh. Druge so se umaknile.

Noč je bila že temna, ko sem stal na njem. Nebo je bilo popolnoma črno in na njem je bilo zvezd kakor še nikoli ne. Bile so zelo drobne in zelo svetle. Njihova svetloba je bila mirna, ne trepetajoča.

Dolgo se nisem smel zadrževati. Premraz mi je bilo, jaz pa sem bil prevroč. Kakih sedem sto metrov daleč je spodaj stala na meji naša obmejna stražnica. Nisem vedel, da se med njo in menoj nahaja prepad in da v tem času v stražnici ni več vojakov, ker se umaknejo pred snegom. Spustil sem se po ozkem, strmem skalnatem žlebu. Zmrazil sneg se je pod mano sespal in sem imel oporo, ki pa je bila le domnevno varna. Morda sem se spustil kakih trideset metrov globoko, ko se je globoko dol pod menoj zasvetil sneg. Še za en sam meter globlje bi se bil moral spustiti v sneg, ki sem ga tlačil pod sabo, bi se bil odtrgal in zletel v globlino z menoj.

Da bi mogel splezati nazaj na vrh, sem odvihnil rokave. Prsti so mi otrpnili od mraza. Pritisnil sem se k skali, da bi trepnje bilo večje, in začel plezati. S težavo

je šlo. Ko sem se spuščal, je bil pod mano sneg. Zdaj pa sem se moral vzpenjati po spolzkem, ledenem žlebu. Ne vem, koliko časa sem rabil, da sem priplezal nazaj. Na vrhu sem se izčrpan zgrudil. Kaj naj storim? Smeri, v kateri sem prišel, nisem smel ponovno uporabiti. Na zmrazil snegu bi mi brez derez spodrsnilo in omahnil bi bil v prepad. Imel sem sicer električno žepno svetilko s seboj, toda bila je skoraj popolnoma izrabljena. Ne bi zadostovala niti da bi prešel najnevarnejša mesta. Začel sem dajati znake z njo: na pomoč! V smeri proti obmejni stražnici. Nobenega odgovora. Iz žepa sem potegnil piščalko in ne vem kolikokrat zažvižgal na pomoč. Nič. Le od neke obmejne stražnice globoko dol se je slišalo lajanje psov.

Še preden sem se bil spustil po žlebu, sem opazil pol metra široko in par metrov dolgo razpoko med dvema skalama, skoraj popolnoma pokrito s snegom. Morda se bo pa v njej dala prebiti noč! Spustil sem se vanjo ter se naslonil v kot. Šest, sedem ur sem bil že na nogah in v tem času se nisem niti oddahnil. Prevzemala me je nekakšna omotica, nekaj sredi med nezavedno in spanjem. V mislih sem prešel ves dan. Spomnil sem se razgleda, ki ga nisem imel časa uživati. Vstalo mi je pred očmi vse, kar sem videl ta dan. Vsako podrobno sem opazil. Mesto je žarelo v popoldanskem soncu, vitki minareti so štrli v nebo. Zazdelo se mi je, da vidim muezina, ki devile baš roko k ustom. Zasilal sem njegov poziv k molitvi. Slišal sem govorjenje množice, ki ga je oddaljenost pretvorila v nerazločno mrmrnanje. Nekje v daljavi je zatulila avtomobilska hupa. V dalji je blestelo Ohridsko jezero in iz njega so se dvigale meglice. S snegom pokriti vrhovi so žareli v nepopisljivi deviški lepoti. Rjavkastorodeča barva kot-

line, s tu pa tam ležečimi živordecimi lisami, rdeča zemlja v smeri proti Piškopaju, črni, ponekod srebrno svetlikači Črni Drim, motnozeleni reka Radika — vse je izžarevalo nekaj čudovitega. Nad vsem tem je bilo čisto čudovito jasno nebo in je bilo razsuto zlato poznojesenskega sonca.

Tedaj je utonilo vse. Padel sem po tleh in se prebudil. Spreletelo me je. Skoraj bi bil za vedno zaspal. Začutil sem v sebi novo moč. Zlezel sem iz razpoke in spet dajal zvočne in svetlobne znake na pomoč. Tudi zdaj ni bilo od nikoder znamenja, da me je kdo videl ali slišal. Na slepo srečo sem se spustil po strmem pobočju naravnost navzdol. Sneg je bil že močno zamrzel. Moral sem stopati trdo na pete, da mi ni spodrsnilo. Na mnogih mestih sem se moral plaziti, zabadajoč vojaški nož v sneg, da mi je nudil oporo. Prišel sem do mladega bukova. Šel sem kar skozenj, ves čas stremeč za tem, da pridem čim nižje v dolino. Razprskal sem si obraz in si raztrgal obleko. Ko sem prišel do potoka, sem šel kar po njem. Parkrat sem padel preko skale, da sem se premočil in pobil.

Stopil sem na pot. Bil sem v dolini. Imel sem samo še poldrugo uro do vojašnice. Opetekal sem se po cesti kakor pijan. Bil sem napol v nezavedni. Čas, ki sem ga porabil za pot do vojašnice, se mi je zdaj brezkončen. Tam sem se zrušil na tla. Kaj je bilo potem z mano, ne vem. Drugi dan sem se prebudil v ambulanci in minilo je petnajst dni, da sem jo smel zapustiti. Z Deli Senico me je pa odslej vezalo neko čudno razmerje. Še zdaj čutim, kadar koli se je spomnim, nekaj čudnega v srcu. Ne vem, ali je to groza ali ljubezen.

bodo v letu zrasli za toliko, za kolikor so poskočili do njega. Poleg »namiznika« pa pečejo za Tri kralje tudi »krajce« iz malega kruha, medene kolače. Če da dekleta »krajce« iz malega kruha fantu, je njegova; svoj čas mu je morala dati tri reči: krajček, tobak in mehur. — Vse kaže, da se je v Kamnu blizu Kobariča ohranila tudi še obredna jed za Tri kralje. Tam postavijo na predvečer praznika na mizo skledo močnika in položijo poleg skleda tri žlice. Pri obedu na praznik zajame nekaj tega močnika vsak z vsemi tremi žlicami in šele na to jedo druge reči.

Gorenjci so svoje dni na Tri kralje pričakovali, da se bo odprlo nebo in da bi se jim izpolnila želja, ki jo izrečejo. Trije kralji pa pridejo človeku tri dni pred smrtjo povedat, da bo umrl. Da se to zgodi, se je treba na »biljo« pred Tremi kralji postiti, v Rožu pa se morajo postiti že tri dni pred praznikom in tako popolno, da smago pojedli vsak večer le tri grizljave kruha in še morajo držati tega posta že od rojstva. Druzdov velja, da začnejo s postom v sedmem letu; k temu pridejo svetniki še poročati, ali bo prišel v nebesa ali v pekel. Prekmurci in tudi drugi nasvetujejo post pred Tremi kralji strašljivo, da ga mine temnoba, v Beli krajini pa se postijo dekleta tri dni pred praznikom in dobe zato fanta, katerega si le pože. Belokranjci se sicer tudi postijo zato, da zvedo dan smrti: postijo se tri dni pred praznikom, opoldne smago pojedli le grizljave kruha in popiti vinsko čašo vode, zvečer pa smejo zavrti nekaj malega tople hrane. Trije kralji jim zato naznanijo en dan pred smrtjo, da se jim bliža zadnja ura. — Na vse velike praznike hite naši ljudje od mase, da bi kot prvi prestopili domači prag. Tudi na dan Treh kraljev je moral biti tak tek od mase, odnosno tek do doma, pomemben v št. Juriju pod Kumom sme oni, ki pride tega dne prvi od mase, pojediti vse do brote, ki jih najde na mizi ob vstopu v sobo.

Posebno bajno moč imata na dan Treh kraljev železo in voda. V Prekmurju odnese šele po Treh kraljih pluzni lemež izpod mize; pred Tremi kralji je treba položiti na vse zgodaj svinjam v korito železen predmet. Kadar opazijo, da se hoče noseti ženska izbežiti telesnega plodu in si zaradi tega kuha zeliščne čaje, ji prilijejo skrivaj v čaj na Treh kraljev blagoslovljeno vodo in čaji ji potem nič ne koristijo.

Koledovanje v času od novega leta do Treh kraljev in še do svečnice je še povsod v navadi, kajpak, da se mnogokoli izmalči tudi v običajno beračenje. Pravo koledo pa opravljajo ponekod še odrasli. Na dan pred Tremi kralji hodijo še odrasli fantje od hiše do hiše »bobljat«, prepevajo in pobirajo darove: suho sadje, potico, bob in tudi denar. Takole zapojejo:

»Sveti trije kralji
sno pribolblali,
Gašpar, Miha, Boltežar.«

V Šaleški dolini pojo:

»Sveti trije kralji
so brunni možje
z mesta Jeruzalema
prestrašeni so šli.«

Za konec pa dodajo:

»Slišali smo praviti,
da ste svinjo davili,
naj bo prašič ali prasica,
nam se sliši klobasica!«

Belokranjski koledniki prično peti:

»Mi smo trije Egipčari,
z treh dežel smo sem prišli,
Gašpar, Miha, Boltežar.«

Značilna je pri tem kolednem besedilu pri Belokranjskih kitica, ki se glasi: »Mi pod tem zvezdam pojdemo, gospodarju, gospodinj! novo leto voščimo!« Slično besedilo se najde tudi drugod:

»O sveti tri kralji,
kak blažen vaš den,
je sinka rodila
Devica nam vsem.«

V Meziško dolino so prihajali koledniki iz Kranjske in so se pri Jelenju pod Plešivcem pomenkovali: »Ti, takoh volov pa vidiš samo še pri meni v hlevu.« Zaradi tega je v tem kraju še živel tale zabavljica:

»Trije kralji
so iz Jeruzalema pribandrali,
so se za mizo vsedli
in tri hlebe kruha snedli.«

Besedilo o treh hlebih pa bo imelo gotovo globlji pomen in gotovo ni nastalo zaradi skopuških kolednikov.

V Zilji so na predvečer Treh kraljev »pjerhtali«, to noč hodijo »pjerhte« okoli; matere straše otroke s pjerhto že ves advent, posebno kadar jim ni ljubo, da se otroci hlade v mrazu zunaj hiše. Tedaj pravijo: »pjerhta te bo vzela«. Takole pred večerjo jim pa povedo tudi sledeče:

»Pehtra baba hodi zdej,
čir otrok se znajde kej,
bucne v vampirč z vilami,
tiste k' so zvo nasitani.«

V krajih Zilje, kjer se fantje ne preoblečejo v pjerhto, da mati ob mraku otrokom ali polodraslim sinovom kравje zvonce izpod mize, da krožijo okoli hiše in z zvonjenjem preganjajo pjerhto. Drugod pa gredo starejši fantje, ki so že bili sprejeti v fantovsko zvezo (»kontoc«), po mraku v »planje«, kjer se razdele po starosti, mlajši ostanejo na mestu, starejši pa gredo še višje v gozd, kjer oblečejo ene iz svoje srede v pjerhto. Pjerhta je zavita v črn kožuh ali pa v obnošeno žensko oblečilo, na obrazu ima natakajeno pooblastno živalsko masko, podobno kožu ali jelenju, z rogovi. Roke ima namazane s sajami. Ko se še oblači, kriči mladji zbor fantov: »Pjerhta, pjerhta, le prid!« Pjerhtini spremljevalci pa morajo imeti pri sebi mlek ali kak drug blagoslovljen predmet za primer, da bi pjerhta podivjala. Vsi fantje s pjerhto na čelu gredo v vas in pri tem zvonijo s kравjimi zvonicami. Najprej gredo v županovo hišo. Ko vstopijo, prenehajo z ropotom zvoncev in zapojejo. Med petjem teka pjerhta okoli hiše in išče žrtev, da jih pomaže s sajastimi rokami. Gospodinja obdaruje soudeležence po končani pesni; običajno so trije darovi na čast Trem kraljem. Ko so opravili pri županu, se oglašijo še v ostalih hišah.

V brnški fari (Brnca v Zilji) tudi »jagajo« (vodijo, podijo) pjerhto. Tam, kjer oblači pjerhto, je za to določen stalen kraj, kjer zanetijo šop slame, da gori kakor kres; s pepelom in sajami si namazuje roke. Ta brnška pjerhta drži v rokah pečne vile, spremljevalci pa delajo nepopisen hrup z vpitjem in bingljanjem kрав-

jih zvoncev. V drugih krajih Slovenije ne zaslediš več na praznik Treh kraljev zaigrajan kresov, le v Benetici so Slovenci se leta 1866. kurili na predvečer Treh kraljev kres.

Kakor sta prva dva božiča zanesljiva preroka vremena in letine, je tudi tretji. Trije kralji, dober prerok. O novem letu na srednji božič, je dan »stali«, od novega leta do Treh kraljev pa se je že podaljšal za en petelinov glas. Na Tri kralje sejejo solato, čeprav je morda tedaj sneg, solata sejana na ta praznik vselej dobro uspeva. Če na Tri kralje teče voda po »žlaku«, bo

dobra letina. Če med božiči dežuje, da od streh kaplja, bo primanjlovalo živini krme. Če pa cvete na Tri kralje belica (rumena sliva), bo smrt ali pa »pire«, to je ženitovanje.

V. M.

Minuta pomenka

Za življenje in za vsak dan

Vse čitatelje, ki se zanimajo za našo rubriko, prosimo, da blagovolijo vpoštevati naslednje neobhodne formalnosti: Vsakemu dopisu, na katerega naj bo brezplačno objavljen odgovor v ponedeljskem »Jutru«, je treba priložiti kupon najnovejšega datuma. Čitatelj, ki želi dvoje ali več odgovorov, mora priložiti ustrezajoče število kuponov. Na vsako vprašanje bomo odgovarjali najkasneje v teku enega meseca. Od lanskega leta se je zaradi velikega navala in pretesnega prostora nabral precejšen kup zaostanka. Te dopise bomo skušali v teku meseca rešiti, vendar prosimo prizadete dopisnike, naj nam po možnosti ponovno zastavijo vprašanja, da lahko objavo odgovora pospešimo. Vpraševalcem, ki bi zaradi diskrecije želeli čimprejnjega pismenega odgovora, bomo pisec rubrike ustregel proti kritju režijskih stroškov. UREDNISTVO.

BISTRA

Prijeten, simpatičen značaj, ki vam je dan od narave bolj kakor iz lastne skrbi zanj. Zavedate se svoje popustljivosti in samoljubnosti, vendar pa imate premalo volje, da bi se tema dvema lastnostima postavili odločno v bran.

HARMONIJA V BODOČNOSTI

Vi ste ženska, ki nima majhnih zahtev. Zato se boste morali nekoliko omejiti, če hočete v življenju izhajati in če vam je do harmonije v zakonu. Imate pa močno voljo in precejšnjo samozavest, ki vam pomagata premagati marsikatero oviro. Vaš zaročenec je človek plemenitega mišljenja in globokega čustvovanja. Duševno je precej razgiban in pri svojem delu še dokaj podjeten, le včasih je nagnjen k lagodnosti.

P. A. A. 40

Vam manjka notranje urejenosti in smisla za red. Če se boste znešli prilagoditi redu, boste imeli v življenju uspeh, drugače pa ne.

D. D.

Nič se ne bojte za svojo rečo, ker skromen človek mnogokrat več dobi kakor pričakuje. Samo na nekaj morate paziti: glejte, da ne boste sebe podcenjevali in njega precejevali. Imejte budno odprto oči, vendar pa vam ni treba gledati na vsako malenkost.

SPOMLAD

Priloženi rokopis kaže preprostega v realnost usmerjenega človeka z močno voljo in vztrajnostjo. Harmonija med va-

ma je možna in mislim, da je ne bodo motile slučajne nepravilnosti.

JUDEZ

Priložena pisava kaže človeka, ki skriva svoja čustva pod krinko duhovitega cinizma. Dasi je precej nedostopnega značaja, si vendar želi, da bi kdo vdrl v kamrica njegovega srca. Je precej samozavesten, a kljub temu notranje še ne urejen.

VIVERE

Mirno nadaljujte s svojimi dosedanjimi in vztrajajte na svojem položaju, ker kmalu boste doživeli nekatere spremembe. Če boste imeli svoj cilj vedno pred očmi, boste z lahkoto premagali vse ovire.

ZASKRBLJENA 1940

Njegova ljubosumnost izvira iz tega, ker ima premalo samozavesti in ker se zaveda, da ni nič trdnega v njem. Tudi bojazen, da vas bo izgubil, mu ne da miru in ga vedno iznova meče v naraščajočo ljubosumnost. S pametnim ravnanjem ga lahko osvobodite te more. S poroko pa še počakajte nekoliko!

MELITA — ABC, 1940

Iz vašega rokopisa sem spoznal, da ste še zelo mladi, nekoliko otroški in zaljubljeni. Ali vas vaš prijatelj ljubi ali ne, pa ne morem vedeti, ker niste priložili njegovega rokopisa.

MIR 1940

Vaš rokopis kaže natančnega in marljivega človeka, zato si lahko mirno izberete poklic, ki ste si ga namenili.

Ponedeljska križanka

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
		11		12			
13	14		15				16
17		18					19
20			21		22		
	23						
24				25			26
27			28		29		
30			31		32		33
		34			35		
36	37				38		39
40							

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. vrsta solate, 9 grška pokrajina, 10. nedolčni zaimek, 11 dan v tednu, 13 znak za kemično prvino, 15 vrsta materiala, 16 veznik (starejša oblika).

Ignac Koprivec:

Merčjakov Franc kuha žganje

Nekega dne proti koncu tedna je stopil Merčjakov Franc, ta, ki se je pred leti priženil na želarijo za vasjo, kjer je, kakor so vaščani povedali, gospodinja ženska ki se je razumela dobro na copar, v listjak. Tam je imel spravljene stare kankole. Potegnil jih je z listja, jih osušil ter jih postavil na podstenja. S kamnom je potolkel po obroču na kolesu in pogledal, ali so se nemara prečnice kje zrahljale. Malokdaj je voz potreboval. Ko je na priliko peljal zrnje v mlino, ali pa ko je šel delat na Pesnico olja, sicer pa so kankole imele mir. Privezel je na ročaja kankolic konopec, pomiril dolžino ter prikimal. Za maternico pri predpasniku si je porinil še neka, devljen vrvi, za škornjico pa si je pritiskal ogromno pipo, katere ustnik mu je štrlel pod koleno. Ko si je še s predpasnikom obrisal obraz, si je vrgel konopec na rame in odpeljal kankole po kolniku na vaško cesto.

Žena, ki je taktat pekla kruh se je ustavila na vežnem pragu. Z visoko spodvezo nanko, izpod katere so gledali rdeči jančaki, je zavzvala in vratni odprtini, ko je zaklicala za možem:

»Ti! Kam te pa nese zlojed zdaj pod noč? Pa še s kankolami.

Postavila je dolgo veslico, s katero je snažila peč, predse, se oprla nanjo in čakala.

Franc se je ustavil. Sklonil se je odvrgele nosilni konopec, se zasukal nazaj in odkril vesel:

»Ne skrb, Mica! Nekaj takšnega ti pripeljem, da se boš razveselila.«

Spet se je vprepel v kankole ter jih tiščal po vasi. Mica se je urno obrnila. Zatreščila je vrata, da bi decembrski mraz

ne prihajal v priklet. Smuknila je v sobo, kjer ji je kipnilo testo za kruh in se nasmešnila, ko je odgrnila žolto krušnico z velikih ničk, v katerih je bilo testo. Dobro je kipnilo. Popravila je znamenje križa, ki ga je bila prej v naglici vtisnila v testo, pokrila ničke in jela pripravljati krnico za valjanje kruha. Vmes je še skočila v kuhinjo, kjer je vrgla na ogenj kakšno poleno, da bi se peč lepše razbelila.

Ropot kankol po zamrznili cesti sredi vasi je tu pa tam privabil gospodarja iz hrama. Z rokami v žepih je stal na podstenjah in gledal za Francem. Kakor Mica je ugalbal tudi ta, po kaj gre. Enakomerno je ropotalo kolo, enakomerno so tolkli po trdi cesti Francevi svinjski škornji. Star zajčji klohub rjave barve, ki ga je dal na glavo takrat, ko je šel v trg, ali v bolj oddaljen kraj, pa se mu je gzdavo pozibaval na mastnih ščetinastih lasih. Na brkih, ki so mu visele čez usta, so se mu nabirale svetle kapljice. Čačasta, nekoliko boljša sukinja mu je zvonila po bokih. Iz žepa na levi strani mu je gledal tobačni mehur, iz desnega pa je kukal vogal rdeče rutice. Imel jo je tam zavoljo lepšega, da bi kakšno obrekljivka ne rekla: posestnik je, pa se briše v predpasnik. Male oči, ki so se svetile izpod močnih obrvi, so gledale skrivoma na podstenja, kjer so se ustavljali gospodarji, in sam s seboj je besedoval: »Ko se bom vračal, bodo zjalli!«

Prešel je vas, se primajal po ostrih ovinkih do gozdov pred farno cerkvijo, in ko je bil tudi skozil te, je odložil kankole pred kočo svojega brata.

»Kotel za kuho mi posodi za kak dan, Juža«, je pozdravil ob vstopu.

Dal so mu ga. Ni se maral dolgo zadržati na obisku. Da se mu mudi, je pravil. Na kankole si je naložil velik čeber, skozil katerega je šla v diagonali bakrena cev, kotel in klohub pa si je oprtal na hrbet. Z vrvoj jo je povezal ter si ju vrgel čez rame, tako da je imel kotel na hrbtu, klohub pa na prsih.

»Ko skuham, ti pripeljem nazaj«, se je poslovil in odropotal po cesti.

TROJE KNJIZNIH NAGRAD

si po naklonjenosti žreba de: Alfr. T. Wrdy. Podlirnarskega 42. Ljubljana VII. Mierko Bira. Kneza Kocila ul. 15. Maribor in Stanislav Slokar. Via Cavana 19. Trst.

Kupon za brezplačno „Minuta pomenka“ št. 66

Z vlakom v šolo

Vsa šolanja žejna mladina ni tako srečna, da bi imela v domačem kraju gimnazije. Primorana je, da si poišče gospodinj v neznanim mestu.

Gospodinja in gospodinja — to je različna. Izumirle so stare študentovske matere, ki niso znale včasih ne brati in ne pisati, pa so imele srce. Novodobne gospodnje so pismene in dobre računkarke. Študenti so pri njih navadno kakor v hotelih raznih stopenj. Kakšna je moralna vzgoja, je poseben vprašanje. Razredniki si morajo ogledati dijaška stanovanja iz zdravstvenih in moralnih razlogov. Zdravstveni so vidni, otpljivi — moralni pa so skrivnostno zastri.

Premalo imamo internatov, zlasti za dečke. Sicer pa internatsko (ali samostansko) življenje ni vedno primerno za vsakogar, ker mnogim prija bolj domači krog. In potem — internati, gospodnje so drage zadeve, posebno danes.

V skrajni iznajdljivosti so pričarali starši pod silo razmer: si tri sredstva za obisk oddaljenih šol: kolo, avtobus, vlak. Mladina potuje v šolo, ali kakor pravimo uradno: se vozi.

Mladina vstaja zgodaj, lega kasno spat. Nima vedno ugodnih zvez, mnogo ima brez nadzorstva prostega časa, ki ga zapravlja s postopanjem, kramljanjem ali igro. Primanjkuje ji pa čas za učenje in počitek ter redne opoldanske hrane.

Mladina se izčrpa telesno in duševno — učni uspehi so različni. Vprašamo se, ali ni tako šolanje naše mladine — novodobno ž. Poleg izčrpanosti, raznih moralno-kvarnih vplivov, so »vozeči« tudi bolj izpostavljeni boleznim (prehladu z dodatki angine, hripe, revme in raznim nalezljivim boleznim. Zanimiva bi bila statistika potujočih, »vozečih« o njihovem vedenju, učnem uspehu, zdravstvenem stanju in zamudah.

»Vozeči« so poseben tip študenta. Imajo vedno neko samozavest, ki jim ni vedno v prid, kakor tudi priljubljen izgovor: »Nimam časa, prihajam pozno domov«, ali »zamudil sem vlak; kolo se mi je pokvarilo«, in sto in sto takih variant.

Ali bodo vsi ti »vozeči« dosegli svoj smoter štolarstva, in če ga bodo, kako bo s njihovim zdravjem z ozirom na štrapace za časa šolanja.

Kaj je treba storiti?

V vsaki vasi ne more biti gimnazije, prepovedati se tudi ne more šolanje takim, ki se vozijo, ker ne zmorejo najemnine pri gospodnji ali celo v internatu.

Potrebiti so ceneni državni, banovinski in mestni internati (pa ga še naše učiteljske nima, četudi ga zahteva zakon), za gmočno slabše dijakje; dokler pa teh ni, naj se v veliki Ljubljani uredi tako, da se po možnosti šolajo »vozeči« na enem zavodu, kjer se naj pouk priktroji časovno najprimerneje, zlasti popoldanske ure. Na razpolago naj bodo za prosti čas učilnice, toda pod nadzorstvom (brezposelni profesorski kandidati za honorar ali profesorji, ki se jim šteje nadzorovalne ure v številu učne obveznosti).

Bodimo socialni proti »vozečim« se!

M. K. Z.

V SOLI

Veroučitelj govori otrokom v prvem razredu o večerni molitvi. Da bi ugotovil, ali vedo otroci kaj o njej že od doma, vpraša malega Morica:

»No, Moric, kaj store tvoji starši, ko ležejo zvečer v posteljo?«

»Ali je to pogovor za sedemletne otroke?« odvrne ogorčeno Moric.

ževati na obisku. Da se mu mudi, je pravil. Na kankole si je naložil velik čeber, skozil katerega je šla v diagonali bakrena cev, kotel in klohub pa si je oprtal na hrbet. Z vrvoj jo je povezal ter si ju vrgel čez rame, tako da je imel kotel na hrbtu, klohub pa na prsih.

»Ko skuham, ti pripeljem nazaj«, se je poslovil in odropotal po cesti.

»Moram posmoditi, kolikor imam«, je pravil ljudem, ki so ga srečavali. »Svetki so blizu, pametiva pa novo leto. Zmeraj ti pade kak človek v hram. Če mu daš krožico žganjice, ti je hvaležne.«

Žena od začudenja ni mogla odpreti ust, ko se je prerinil skozil kuhinjska vrata s kotlom na ramah. Pravkar je bila vzela kruh iz peči in zdaj je vlagala v peč velike železne kronicke, polne svinjske reje. Z burkijo na vlekcu jih je rinila po ognjišču.

Franc je odkril pečico, ki je stala v kuhinji pod dimnikom. Z dlanjo je pometel iz njene votline pajčevino ter poizkusil, ali bo prikladna za kotel. Bil je namreč nov. Nikoli ga še ni imel. Dobro se je obesil v peč. Bila je primerno velika. Dvignil je kotel iz nje, prinesel v kuhinjo še čeber, ki ga je napolnil z vodo nato pa je šel s škafom v klet. Odvečel je sod in nalil prevrethi sliv v kotel do roba. Nekoliko težak je bil, ko ga je nesel iz kleti. Moral je poklicati ženo na pomoč, če ga je hotel obesiti v peč. Okrog in okrog hrbita na kotlu je zadelal lukne s kosi opeke, čez nje je nesul pepela, medtem pa je pridno nalagal na ogenj. Ko je začelo v kotlu šumeti, je posadil nanj klohub, zavil stik z moko kunjjo, peč pa je zaveznil z opeko in šprajno ob straneh zamazal z blatom.

Čez čas se je začelo iz cevi pod čebrom kaditi. Drohan bel dim se je cefraje vleklo proti tlom. Franc je postavil krožico, klohub pa je hladil z moko kunjjo. Prišla je

Fotoamater

Posnetki v slabem vremenu. V lepem vremenu fotografirati v splošnem ni težko. Zato ni čudno, da povprečni amaterji takšno fotografijo skoraj izključno uganjajo. Kakor hitro pa ni sonca, ne fotografirajo. To je pa napačno. Lepi posnetki ne nastajajo samo v lepem vremenu. V slabem vremenu so nemara še učinkovitejši. Zahtevajo pa nekaj znanja.

Aparat je pri tem, če izvajamo najcenejše boksivke s šibkimi optikami, postranskega pomena. Objektiv naj ima vsaj odprtino 1:4.5, če ima večjo, tem bolje. Raven kamere potrebujemo še nekoliko pripomočkov, na primer stojalo, kajti pogostoma bodo svetlobne prilike tako slabe, da jih iz roke ne moremo obvladati niti z močnimi optikami in zelo občutljivimi filmi. Potrebni so nam tudi različni filtri in čelni zaslon (»prosvetlobni zaslon«). Čemu bi nam filtri? Saj pišejo učne knjige o fotografiji, da so v sivem vremenu nepotrebn! Gotovo — toda ta izraz »sivo vreme« je vendarle presplošno in ne more obsejati vseh nešteti položajev. Ki nam jih proži narava. Vrh tega mislijo učne knjige običajno le na določeno vrsto filtrov, na rumenice. V fotografski praksi pa je treba računati z možnostmi, ki nam jih dajejo tudi filtri drugačne barve. Filter ima namen, da z zavestnim potvarjanjem v podajanje nekih barv ustvari kontraste v sliki in nam jo napravi tako učinkovitejšo. V skladu s filtrom, ki ga uporabimo, bo prevladujoča barva svetlejša ali temnejša kakor v naravi, to pa je pogostoma odločilnega pomena. Samo tedaj, če delamo posnetke v dežju ali pa ponoči, lahko filter opustimo, za snežne pokrajine pa nam bo v mnogih primerih zadostovala samo rumenica.

Zelo hvaležno področje fotografije v slabem vremenu so posnetki v megli. Megla, ki sestoji iz nešteti najdrobnejših vodnih kaplic v zraku, svetlobo razpršuje, in sicer modre žarke močnejše kakor rdeče. Da bi se modra svetloba, ki jo megla najbolj razpršuje, v polni meri uveljavila, ne bomo uporabljali rumenice ali pa bomo uporabili celo svetlo modrico, da bi okrepili vtis megle. Če pa hočemo vpliv modrih žarkov oslabil, to se pravi, če hočemo oslabil megle v posnetku, uporabimo seveda rumenico, oranžni ali rdeči filter, v skrajnih primerih tudi tvorijo za smenjanje z infrardečimi žarki. Prav tako moramo uporabljati filtre, če ne fotografiramo v megli sami, temveč z našim. Tedaj moramo obravnavati z isto smelnostjo tehniko kakor oblake.

Enako hvaležno področje predstavljajo nočni posnetki v dežju ali snegu. Brez stojala tu običajno ne opravimo ničesar, razen če je razsvetljava prav močna in če je sneg še svež. Kot smelnalno tvorijo prihaja v poštev čim bolj občutljiv pankromatski in samo ob sebi umevno tudi proti ostreji popolnoma zaščiten film. Filter ni potreben pač na čelni zaslon, da ne dobimo v sliki nezaželenih odsekov svetilk. Bliznjih in močnih svetilk se moramo sploh izogibati, da ne bodo neposredno svetile v objektiv, kajti tu nam tudi čelni zaslon nič ne pomaga. Osvetlitev se mora ravnati po sencah, torej ne sme biti skop, a tudi ne preobila, kajti v tem primeru dobimo posnetek, ki se ne razlikuje od posnetka ob belem dnevu, in to je napačno. Razvijanje nočnih posnetkov mora biti izenačevalno. Pogostoma so negativni takšnih posnetkov tako tenki — če izvajamo svetlobne vire, ki smo jih obenem posneli — da ne obetajo nobene pošne slike. Ta videt nas ne sme varati. Edino kopija ali povečava nam lahko pove, ali dela slika res vtis nočnega posnetka. Če v našelobnih sencah ni risbe, običajno ni važno, saj tudi oko v njih ničesar ni videlo. Na kraje osvetlitve nočnih motivov dobimo v dežju (čelni zaslon varuje objektiv pred kapljam!) ali tik po njem, ko se zrcalijo na mokrih tleh, in po novem snegu. V dežju in snežnem meteuju podnevi ustanovimo ostrino tako, da bo obsegala predvsem bližnje dežne curke in snežinke, predmeti v ozadju pa se naj polagoma izgube v neostrost, kakor jih vidi oko. To velja v ostalem tudi za posnetke v megli, kjer moramo skrbeti predvsem za ostrino osrednjih predmetov, ki naj bodo zaradi plastike tudi v tonu krepkejši od predmetov v ozadju.

Fotoklub Ljubljana. Interesenti za začetniški tečaj, ki se prične v drugi polovici tega meseca, naj se prijavijo najpozneje do prihodnjega torka. Tečajnine ne bo, vpisnina 10 din.

Fotodšek SPD v Kranju. Sestanek in izvolitev odbora danes ob 20, na gimnaziji. V